

De raad van Hillegom en de nieuwe instrumenten in de Wgr

Raadsbijeenkomst Hillegom
29 november 2023

Maarten Waleboer

Maarten Waleboer

Senior adviseur Proof Adviseurs

maarten2@proofadviseurs.nl

06 – 19012730

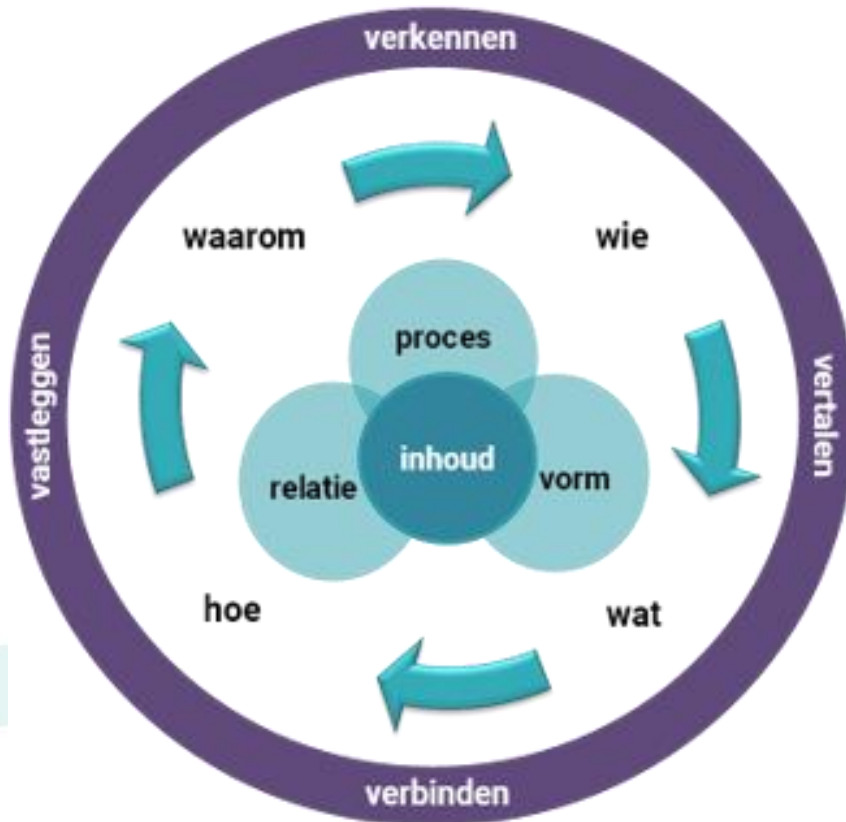
Volg onze ontwikkelingen via [LinkedIn](#)

www.proofadviseurs.nl

- Organisatieadviesbureau gespecialiseerd in good governance van samenwerken van en met overheden
- Op maatschappelijke opgaven
- Advies, onderzoek, procesmanagement en training
- Begeleid wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen

Denkmodel, maar vooral werkmodel

Governance van
samenwerking

- Institutioneel
- Procedureel
- Relationeel
- **Inhoud** staat centraal

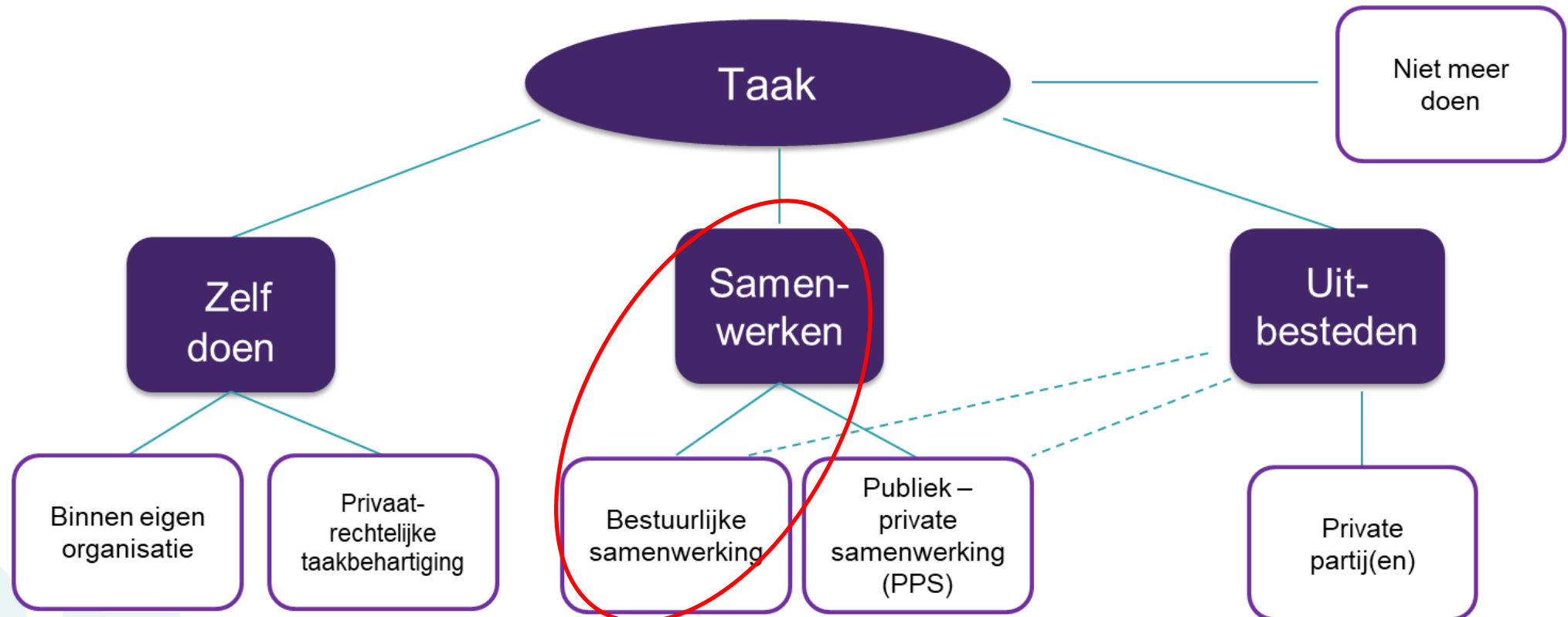
1. Wgr en gemeenschappelijke regelingen

Een korte introductie

Gemeenschappelijke regeling: altijd een samenwerking!

Waarom samenwerken?

- Realiseren van maatschappelijke opgaven, vergroten van bestuurlijke slagkracht en ontwikkelen van beleid.

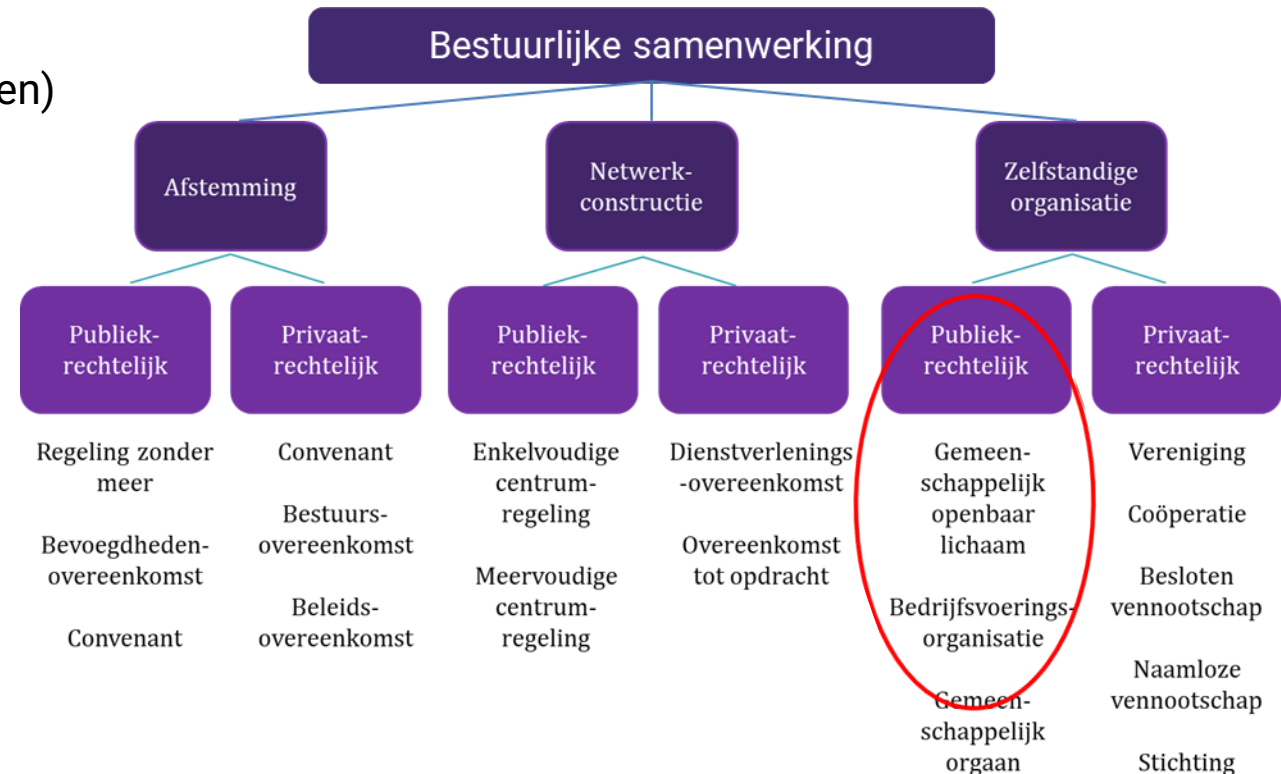

Gemeenschappelijke regeling: altijd een samenwerking!

Een gemeenschappelijke regeling is samenwerkingsovereenkomst tussen bestuursorganen van, in uw geval, gemeenten en provincie, ter behartiging van een of meer belangen van de gemeente

Verschillende kenmerken gemeenschappelijke regelingen

- Eén of meer bestuursorganen;
- Mogelijkheden tot deelnemen (van de bestuursorganen)
 - Raden
 - Colleges van Burgemeester en Wethouders
 - Burgemeester
 - Gemengde regeling (Raad, B&W, Burgemeester)
- Mogelijkheden tot bevoegdheidstoedeling
 - Delegatie (overdragen)
 - Mandaat (opdragen)

Verbonden partijen in Hillegom

HLT Samen (BVO)	Holland Rijnland (OL)
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek (OL)	Werkbedrijven Kust, Duin- en Bollenstreek (OL)
Regionale dienst openbare gezondheidszorg Hecht Hollands Midden (OL)	Veiligheidsregio Hollands Midden (OL)
Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (BVO)	Omgevingsdienst West –Holland (OL)
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (OL)	Cocensus (OL)

Uw gereedschapskist

Wat zit erin?

Bestaand gereedschap van invloed

Kaderbrief met financiële en beleidsmatige uitgangspunten door gemeente	Kaderbrief met financiële en beleidsmatige uitgangspunten door GR
Paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting	Nota verbonden partijen
Rekenkamer(functie)	Onderzoekscommissie
Zienswijze bij ontwerpbegroting GR	Jaarstukken
Inlichtingen verstrekken door college en door een lid van het college als bestuurder in het bestuur al dan niet op verzoek	Instructies, aanwijzingen aan college
Verantwoording laten afleggen door college en door wethouder als bestuurder in het bestuur	Ontslag bestuurder/wethouder
Motie	Amendement
	Verordeningen, beleidsregels
Wijziging gemeenschappelijke regeling	Uittreding gemeenschappelijke regeling

Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Aanleiding en context wijziging Wgr

Waarom deze wijziging?

- De opgaven spelen steeds vaker op gemeentegrens overstijgend niveau af of vraagt om samenwerking met andere overheidslagen. Alleen uitvoeren is niet raadzaam, samenwerking is dan effectiever en efficiënter.
- Met deze wijziging van de Wgr meer handvatten voor raden om vooraf invloed en achteraf controle uit te oefenen.
- De democratische legitimatie van de besluitvorming binnen zo'n samenwerkingsverband wordt vergroot als de raden meer door de hen gewenste invloed en controle hebben.

De wijzigingen zijn grofweg in te delen in drie categorieën:

1. Versterken van de positie van de raad bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen (verruiming zienswijzen, introductie gemeenschappelijke adviescommissie, verplichte afspraken over participatie, actieve informatieplicht, introductie vergoeding voor lidmaatschap gemeenschappelijke adviescommissies en adviseurs).
2. Aanvullende controle-instrumenten voor de raad (introductie gemeenschappelijk onderzoeksrecht, verduidelijking onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers richting bestuur gemeenschappelijke regeling).
3. Verbeteren van de positie van de raad met betrekking tot het functioneren van de regeling (afspraken over evaluatie, aanscherping afspraken uittreding, betere aansluiting begrotingscyclus gemeenschappelijke regeling op gemeentelijke cyclus).

Wijzigingen per 1 juli 2022

PROO

De nieuwe instrumenten

Wettelijk bepaald zonder keuze

- Zienswijze < 8 weken over ontwerp of wijziging, toetreden tot en uittreden uit een regeling waar raad niet in deelneemt (art. 1 Wgr)

(NB Door deze nieuwe procedure krijgt u de wijzigingen van de GR-en nu 2x keer voor besluitvorming langs. De tweede keer dient u toestemming te verlenen aan het college)

- Reactie van (dagelijks) bestuur op zienswijze begroting (art 35 Wgr)
- Aanpassing termijn begrotingscyclus (art. 34, 34b, 35 Wgr)
- Gezamenlijke enquête: onderzoek naar het gevoerde bestuur van het samenwerkingsverband, waar raad geen partij bij is (artikel 155g Gemeentewet)
- Uitbreiding bevoegdheid rekenkamer tot bestuur van het samenwerkingsverband (art.184 Gemeentewet)

Wijzigingen per 1 juli 2022

PROO

De nieuwe instrumenten (vervolg)

Wettelijk bepaald en regelen in de GR met keuze

- Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur van de GR en reactie erop
- Actieve informatieplicht door bestuur (=meer dan het lid van het bestuur) van de GR
- Evaluatie (moet geregeld zijn, niet evalueren mag ook)
- Gevolgen uittreding in de GR regelen, waaronder gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en voor het vermogen van de deelnemende gemeenten
- Participatie inwoners en belanghebbenden bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid (minimale variant is verplicht in de GR, uitsluiten mag niet)
- Gemeenschappelijke adviescommissie (per GR, als de raad geen deelnemers is aan de GR)

Om rekening mee te houden bij de inzet van de instrumenten

- Geen enkele GR is hetzelfde!
- Wat voor GR is het? Beleidsrijk vs beleidsarm (uitvoerend)
- Bevoegdheden van raad of college overgedragen of namens het college?
- Welke belangen behartigt de GR?
- Hoe belangrijk vindt u deze belangen?
- Raakt het instrument de bevoegdheden van de raad: kaderstellend, controlerend, budgettair
- Instrumenten zijn communicerende vaten

Varianten in afweging (1)

- Een **specifieke variant**, die helemaal gedetailleerd uitwerkt hoe men te werk gaat in toekomstige situaties.

Voordeel: alles is meteen toetsbaar vastgelegd.

Nadeel: niemand kan in de toekomst kijken, en men legt zich toch vast voor de toekomst. Voor wijzigingen van de deze invulling dient telkens de GR gewijzigd te worden

Uitgangspunt: raakt het een bevoegdheid van de raad: Kaderstellen, controleren, budgetteren

Voorbeeld: Aan de raad wordt het volgende besluit voor zienswijze acht weken voorgelegd:
-meerjarenbeleidsplannen

Varianten in afweging (2)

- Een **dynamische variant**, die juist per geval mogelijk maakt om een eigen dynamiek te creëren.

Voordeel: men maakt dynamiek mogelijk. Invulling wordt meestal aan het bestuur van de GR overgelaten, eventueel met zienswijzeprocedure bij raden

Nadeel: op voorhand staat niet onomstotelijk vast hoe in toekomstige gevallen wordt gehandeld.

- Voorbeelden RDOG Hecht:
 - Participatie wordt geregeld via de reeds bestaande inspraakmogelijkheden van de lokale organen
 - Evaluatie vindt een per vier jaar plaats halverwege de collegeperiode door het AB

Varianten in afweging (3)

- Een **minimale variant**. Met deze variant, die specifiek noch dynamisch is, wordt nog steeds voldaan aan het wettelijk vereiste, zonder te veel te tornen aan huidige, goed werkende praktijken.
- Alleen taken in mandaat

Voorbeeld: Omgevingsdienst en Serviceorganisatie

- Buiten de in deze regeling of bij of krachtens de wet bepaalde gevallen zijn er **geen** besluiten van het algemeen bestuur, waarvoor aan de raden van de deelnemende gemeenten een zienswijze, als bedoeld in artikel 10, vijfde lid, van de wet wordt gevraagd.

Algemeen voorbeeld: Er wordt **niet** geëvalueerd.